

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและ
ลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2

**A Development of a Program Enhance self-directed Learning
Behavior and Future Orientation by the self-concept.
For Matthayomsueksa 2 Students.**

อรทัย ภูอกิจ¹ , สมบัติ ท้ายเรือคำ²
Orathai Phu-akit¹, Sombat Tayraukham²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 22) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 23) เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนหนองเข็งวิทยาคมจังหวัดบึงกาฬจำนวน 22คน เป็นการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) วิจัยได้ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 15 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์แบบวัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 50 ข้อ

---

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²รศ.ดร.ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹M.Ed. Condidate in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Mahasarakham University

²Assoc.Prof.Dr.Department of Education Research and Development Faculty of Education, Mahasarakham University

มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.352 ถึง 0.795 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.959 และแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.325 ถึง 0.693 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.886 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One - way repeated measure MANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาการเรียนรู้อย่างตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต พบว่านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างตนเองไม่ให้ความสนใจในอนาคตขาดการวางแผนและเตรียมตัวเพื่อมุ่งสู่ออนาคตทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างตนเองและลักษณะการมุ่งอนาคตน้อย

2. โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอ้อมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอ้อมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมโปรแกรมหลังการใช้โปรแกรม (Post - test) และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pre - test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Keywords: การพัฒนา, โปรแกรม, การเรียนรู้อย่างตนเอง, ลักษณะมุ่งอนาคต, อ้อมโนทัศน์

Abstract

The purposes of this study were to; 1) To study the self-directed learning and future orientation . For Matthayomsueksa 2 students. 2) To develop the Program enhance self-directed learning behavior and future orientation by the self-concept. For Matthayomsueksa 2 students. 3) The result of students that used program enhance self-directed learning behavior and future orientation by the self-concept. The samples of this study were 22 students studying in the Matthayomsueksa 2 of Nongkhengwitthayakom School, first semester academic year 2015. They were selected though cluster random sampling method. The research instruments used in the study were the self-directed

learning50 items form, the self-directed learning program scale with discriminating power ranging 0.352- 0.795 and a reliability of 0.959. The future orientation20 items form, the self-directed learning program scale with discriminating power ranging 0.325-0.693 and a reliability of 0.886. The statistics used for analyzing the collected data were mean, Percentage, standard deviation, and One-way repeated measure MANOVA.

The research findings were as follows:

1) The problems of the self-directed learning, and future orientation. Found that students do not show the self-directed learning, and future orientation, do not play any attention in their future, have no any plan to focus on the future life. The cause of the students show the self-directed learning and future orientation less.

2) The Program enhance self-directed learning behavior and future orientation had created and developed to determine the content validity as a whole at the appropriately level.

3) Average score of the self-directed learning and future orientation by the self-concept of Matthayomsueksa 2 students, that program participation. Score after program participation (Post-test) and 2 weeks (Follow) after the program participation higher before the program participation (Pre-test) at the 0.05 level of significance.

Keywords: Developing, Program, self-directed learning , future Orientation, self-concept

บทนำ

การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ การเรียนรู้ครอบคลุมทั้งการเรียนรู้ในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายในของผู้เรียน ไม่ว่า

ผู้เรียนจะมีอายุเท่าไรหรืออยู่ในสถานที่ใดก็ตาม เมื่อบุคคลมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บุคคลนั้นจะสามารถวางแผนกิจกรรมและดำเนินการเรียนรู้สิ่งที่สนใจได้ มีแรงกระตุ้นให้สนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ไปอย่างไม่สิ้นสุดและนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (เกวลิน บุญทวี. 2554:1; อ้างอิงมาจาก

ปิยะธิดา ช้างพืง. 2547 : 49-52) ดังนั้นการ เรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นการเรียนรู้แนวทาง หนึ่งในที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาไทยใน ปัจจุบัน

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ในอดีตถูกจัดไว้เป็นเรื่องของการศึกษาผู้ใหญ่ แต่โดยแท้จริงแล้วสามารถ นำมาใช้กับทุกกลุ่มอายุ ทุกวัฒนธรรม และทุกระดับการศึกษา (บุญเลิศ แก้วอ่อน เรือน. 2553 : 1 อ้างอิงมาจากรุ่งแก้วแดง. 2543 : 112) โดยผู้สอนจะต้องช่วยสร้างให้ผู้เรียนมี ทักษะในการเรียนตามแนวคิดของตนเอง และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ทุกด้าน ซึ่งมี ข้อสังเกตว่า นักการศึกษาใช้คำต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ความหมายเดียวกันกับการเรียนรู้ ด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้แบบรายบุคคล การเรียนรู้ด้วย ตนเอง การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง การ เรียนรู้แบบพึ่งตนเอง(สรรรวิษฐ์ ห่อไพศาล. 2544 : ม.ป.น.) การเรียนรู้จึงเป็นการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น โดย การเรียนรู้ทำให้เกิดประสบการณ์และ ประสบการณ์ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต และในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้เรียนไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) นั้น ควรส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียน กระตุ้นและสนับสนุนให้ ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิด กระบวนการค้นหาความรู้ได้สร้างความรู้

ความเข้าใจใหม่ๆ ซึ่งไม่ใช้การส่งต่อความรู้ เท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 128)

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่ง ของการเป็นพลเมืองดีผู้มีพฤติกรรมของ พลเมืองดีจะมีพฤติกรรมซื่อสัตย์มีพฤติกรรม ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมตลอดจนมีความ เพียรพยายามมานะอดสาหะต่ออุปสรรคเพื่อ ความเจริญของตนและประเทศชาติ (ดวง เตือน พันธุมนาวิณ และคณะ. 2530 : 50) จึง เป็นคุณสมบัติสำคัญที่สังคมไทยในปัจจุบัน ต้องการให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนของประเทศ มานะอดสาหะเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อ การศึกษาและการทำงานในอนาคต (คณะกรรมการกระทรวงศึกษาธิการ. 2546) ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นความสามารถในการ คาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของ ผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความ ต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือ มากกว่าผลที่จะได้รับในปัจจุบัน จึง ดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติ ต่อจากนั้นจะ ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามแผน ที่วางไว้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการใน อนาคต ซึ่งการดำเนินการปฏิบัติตามแผนนี้ เป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่าจะบรรลุผลหรือจะต้อง ทำเป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งเป็นการควบคุม ตนเองให้ละเว้นการกระทำบางอย่างใน ระยะเวลาหนึ่งจนกระทั่งได้ผลตามต้องการที่

ยิ่งใหญ่กว่า คุ่มค่ามากกว่า รวมทั้งความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้าด้วย (Mischel. 1974 : 287)

ทฤษฎีอัตมโนทัศน์ของโรเจอร์ส(เมธา วดี สังขะมาน. 2548 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1992 : 134-136) โรเจอร์ส กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ คือการมองตนเองโดยการรับรู้และไตร่ตรองจากเจตคติและจินตนาการ เป็นตัวกระตุ้นที่นำไปสู่พฤติกรรม โรเจอร์สยังกล่าวอีกว่าอัตมโนทัศน์เป็นความคิด ความรู้สึก ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับตนเองที่สามารถถูกประเมินได้จากการรับรู้ตนเอง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียน (Academic value) ซึ่งจะเป็นความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในเรื่องสติปัญญา แรงจูงใจ ลักษณะนิสัยในการเรียน ทักษะการอ่าน การเลือกอาชีพ การแข่งขันและแรงกดดันจากครอบครัว 2) ด้านความสัมพันธ์ (Interpersonal Relationship) คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอันเกิดจากความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน การรับรู้เกี่ยวกับสังคม 3) ด้านอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเรื่องความกดดันทางอารมณ์ความวิตกกังวล ความสุข ความเครียด ความเบื่อหน่าย ฯลฯ

การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลนั้นรับรู้สภาพการณ์ต่างๆ ตลอดจนการรับรู้ตนเองว่าเป็นอย่างไร ถือว่า ความรู้สึกตัวและความ

มีเหตุมีผลเป็นสาเหตุของการแสดงพฤติกรรม ทั้งโคมบ์สและสไนก์(Combs and Snygg) อธิบายเกี่ยวกับตนโดยแยกเป็น 2 ลักษณะ คือ ตน ในฐานะผู้ถูกกระทำ เพราะประกอบด้วยประสบการณ์เฉพาะตัว และตนในฐานะเป็นกระบวนการเพราะประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แต่ละคนรับรู้ นั้นจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเนื่องมาจากการรับรู้สิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยประสบการณ์ที่เป็นเรื่องเฉพาะตัวและการรับรู้ตนเองจากปฏิกิริยาของผู้อื่น (Perceived Self) ตลอดจนการรับรู้ตนเองที่เป็นอยู่จริง (Real Self) ดังนั้น อัตมโนทัศน์มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะการมุ่งอนาคตของนักเรียน และความสำเร็จของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องของตน (Self) และอัตมโนทัศน์จะนำไปสู่การเข้าใจตนเองการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ถ้านักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะทำให้ให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตต้องการประสบความสำเร็จ

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนหนองเข็งวิทยาคม อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬและการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและไม่ผ่านเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลมีจำนวนมากขึ้นทั้งนี้จากปัญหาดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากนักเรียนมีอัต

มโนทัศน์ทางลบต่อการเรียนมากขึ้นทำให้เป็นผลต่อเนื่องต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างมากดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวคิดอ้อมโนทัศน์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นนวัตกรรมที่มีผลต่อการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

จากประเด็นและแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอ้อมโนทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองเข็งวิทยาคมอำเภอเมืองบึงกาฬจังหวัดบึงกาฬเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอ้อมโนทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอ้อมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอ้อมโนทัศน์ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมด้วยโปรแกรม(Posttest) สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมด้วยโปรแกรม (Pretest)

2. คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอ้อมโนทัศน์ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมด้วยโปรแกรม 2 สัปดาห์(Follow) ไม่แตกต่างกับหลังการจัดกิจกรรมด้วยโปรแกรม(Posttest)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองเข็งวิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 75 คน จำนวน 3 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองเข็งวิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558จำนวน 22 คน ซึ่งได้มา โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)โดยใช้ห้องเรียนเป็น หน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับสภาพปัญหาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตของ นักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2โดยมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 15 แผนแต่ละแผนใช้เวลา 50 นาทีซึ่งโปรแกรมที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและโปรแกรมมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ 1) แบบวัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก รายข้อ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.352 ถึง 0.795 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9592)แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า

อำนาจจำแนก รายข้อ (r_{xy}) อยู่ระหว่าง 0.325 ถึง 0.693 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.886

ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ในการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 50 นาทีรวมทั้งหมด 15 ชั่วโมง มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ขั้นก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. ขั้นดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการเสริมสร้างตามกิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3วัน ๆ ละ 50 นาที ในวันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ รวมทั้งหมด 15 วัน โดยดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนในแต่ละครั้ง ตามแผนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดย

บันทึกในแบบบันทึกและแบบประเมินทุกครั้ง
ที่จัดกิจกรรมเพื่อทำการประเมินกิจกรรม

3. ชั้นหลังการทดลอง หลังจาก
ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม
เสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
และลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตโนมัติ
ทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบ
วัดการเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบวัดลักษณะ
มุ่งอนาคตฉบับเดิมและใช้เป็นคะแนนหลัง
การทดลอง (Post-test)

4. ชั้นทำการวัดซ้ำ หลังจากที
นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดการเรียนรู้
ด้วยตนเองและแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต
หลังการทดลอง (Post-test) ผู้วิจัยได้เว้น
ระยะ 2 สัปดาห์แล้วให้นักเรียนตอบแบบวัด
การเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบวัดลักษณะมุ่ง
อนาคตฉบับเดิมอีกครั้ง (Follow)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา
ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและ
ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนวิเคราะห์ด้วย
วิธีการสัมภาษณ์ครู นักเรียน และข้อมูลการ
ออกกลางคัน

ตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรม
เสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

และลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตโนมัติ
ทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของโปรแกรมมีความ
เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสถิติ
พื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนก
ตามตัวแปร

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์พหุคูณ
เปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยตนเองและ
ลักษณะมุ่งอนาคต ก่อน - หลัง การใช้
โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้
ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วย
แนวคิดอัตโนมัติทัศน์สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 และการวัดซ้ำหลังเข้าร่วม
โปรแกรม 2 สัปดาห์

ผลการวิจัย

1.สภาพปัญหาพฤติกรรมการเรียนรู้
ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตของ
นักเรียน พบว่า นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมการ
การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ให้ความสนใจใน
อนาคตขาดการวางแผนและเตรียมตัวเพื่อมุ่ง
สู่ออนาคตทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการ
เรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะการมุ่งอนาคต
น้อย

2.โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการ
เรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วย

แนวคิดอัตมโนทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Posttest – Follow)

ไม่แตกต่างกันดังตาราง 1

4. การเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อน - หลังการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต ก่อน - หลังการใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์โดยใช้สถิติ

One - way repeated measure MANOVA

ตัวแปร	การทดสอบ					
	ก่อนการใช้โปรแกรม		หลังการใช้โปรแกรม		หลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
การเรียนรู้ด้วยตนเอง (SDL)	3.685	0.553	4.061	0.463	4.089	0.488
ลักษณะมุ่งอนาคต (FUT)	3.763	0.674	4.111	0.577	4.166	0.598

ตัวแปร	สถิติทดสอบ	Value	Hypothesis			
			F	df	Error df	Sig.
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	Pillai's trace	0.499	4.475	4.000	18.000	.011
	Wilks' lambda	0.501	4.475	4.000	18.000	.011

4.1 เมื่อทดสอบแยกการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตที่ละตัวแปร คือ การเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดง

ว่า ก่อน - หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต
ก่อน – หลัง การใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์

Measure	SS	df	MS	F	Sig.
SDL	2.245	2	1.122	13.025	.000
FUT	2.095	2	1.048	9.600	.000

4.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย
การเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต
ก่อน – หลัง การใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วม
โปรแกรม 2 สัปดาห์ แยกตามตัวแปร ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง 1) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest :2) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest : 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest :2) กับคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow : 3) ไม่แตกต่างกัน

2. ลักษณะมุ่งอนาคต 1) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest :2) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest : 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
  - 2) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest :2) กับคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow : 3) ไม่แตกต่างกัน
- ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคต
ก่อน – หลัง การใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ด้วยการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One – way Repeated Measure
MANOVA)

ตัวแปร	ช่วงเวลา เปรียบเทียบ		ผลต่างของ คะแนนเฉลี่ย (I-J)	Sig.
	(I) Time	(J) Time		
SDL	1	2	-0.376	.002
	1	3	-0.405	.000
	2	3	-0.028	.588
FUT	1	2	-0.348	.005
	1	3	-0.402	.002
	2	3	-0.055	.424

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ให้ความสนใจในอนาคตขาดการวางแผนและเตรียมตัวเพื่อมุ่งอนาคตทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการ

เรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะการมุ่งอนาคตน้อย

2. โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมถูกสร้างขึ้นและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบวิธีการที่เหมาะสม โดยวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มากำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระของแต่ละกิจกรรมโดยพิจารณารูปแบบเนื้อหาที่

ผู้เรียนจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งอธิบายด้วยแนวคิดของ คาฟาเรลลา (วรภรณ์ โพธิ์ศรีประเสริฐ. 2545 : 39 ; Caffarella. 1994) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาโปรแกรม คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเพื่อสะท้อนให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์จากโปรแกรม 2) ประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 3) ตรวจสอบว่า วัตถุประสงค์ของโปรแกรมมีความชัดเจนหรือไม่ก่อนนำเสนอผู้เกี่ยวข้อง 4) ใช้วัตถุประสงค์ของโปรแกรมเป็นการตรวจสอบภายในว่า โปรแกรมมีความสอดคล้องตรงกับความต้องการและปัญหาหรือไม่ เช่น วิธีการจัดการเรียนการสอน การประเมินความต้องการแมคคอปลิน และเอียเรช (สุดาเรศแจ่มเดชะศักดิ์. 2543 : 58 ; อ้างอิงมาจากMclaughin and Eares. 1796) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการสอนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การประเมินผู้เรียน 2) การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์การสอน 3) การวิเคราะห์งาน 4) การเลือกและใช้กลยุทธ์การสอนรวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ 5) การประเมินผลโปรแกรม โดยโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วย

แนวคิดอัทมโนทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้ด้วยแนวคิดอัทมโนทัศน์ของ Rogers (เมธาวดี สังขะมาน. 2548 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1992 : 134-136) โรเจอร์ส กล่าวว่า อัทมโนทัศน์ คือการมองตนเองโดยการรับรู้และไตร่ตรองจากเจตคติและจินตนาการ เป็นตัวกระตุ้นที่นำไปสู่พฤติกรรม จึงส่งผลให้โปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กระชับกลาง (2551 : 127 - 128) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถทางภาษาตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ที่สอดคล้องสมองของเด็กปฐมวัยสุเนียร สีอ่อน.(2553 : บทคัดย่อ)การพัฒนาโปรแกรมพลวัตกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลโพหนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัทมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Post-test) และคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย จากการตรวจสอบเอกสารและการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นโดยสังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน นักเรียนสามารถค้นคว้างานที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเองสนใจอ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นมีความคาดหวังกับอนาคตมากขึ้นน่าจะเป็นไปได้ว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2ครั้งนี้สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมในโปรแกรมได้สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีอัตมโนทัศน์ของ Rogers (เมธาวดีสังขะมาน. 2548 : 15 ; อ่างอิง มาจาก Rogers. 1992 : 134-136) โรเจอร์ส กล่าวว่าอัตมโนทัศน์ คือการมองตนเองโดยการรับรู้และไตร่ตรองจากเจตคติและจินตนาการ เป็นตัวกระตุ้นที่นำไปสู่พฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับตนเองที่สามารถถูกประเมินได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล โยธา(2557 : 179 – 192)ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมฝึกวินัยในตนเองด้วยทฤษฎีจริยธรรมสำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกวินัยในตนเองคะแนนหลังการใช้โปรแกรมฝึก วินัยในตนเอง (Post - test) และคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรมฝึกวินัยในตนเอง 2 สัปดาห์ (Follow) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรมฝึกวินัยในตนเอง (Pre - test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01สุทินันท์ภักดีวุฒิ (2556 : 121 – 132)ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่าประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่าครูมีคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจด้านทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านเจตคติเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาหลังใช้โปรแกรมพัฒนาสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบปัญหาในการใช้โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2กับนักเรียนที่เป็นกลุ่ม

ตัวอย่าง จึงได้นำปัญหาที่เสนอแนะเป็นข้อๆ ดังนี้

1.1 การนำโปรแกรมนี้ไปใช้ควรวิเคราะห์ถึงความใกล้เคียงของสภาพปัญหาของข้อมูลเบื้องต้น สภาพสังคมและชุมชน เพื่อให้การใช้โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอัตโนมัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพมากที่สุด หากสภาพปัญหาของข้อมูลเบื้องต้นแตกต่างกันมากควรพิจารณาปรับปรุงเนื้อหาหรือกิจกรรมโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมตามความเหมาะสมนอกจากนี้ควรเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 ควรมีการชี้แจงอธิบายบทบาทของนักเรียนให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของตนในการเรียนก่อนดำเนินการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อให้ นักเรียนกล้าแสดงออกและร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ

1.3 ในการเลือกสื่อวีดิทัศน์นั้น อาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมหรือ

สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ เพื่อนำมาช่วยในการตัดสินใจในการวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรมีการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแนวคิดอื่นหรือใช้วิธีการหลายๆ ด้านและในระดับชั้นต่างหน่วยงานหรือสังกัดอื่น เพื่อพัฒนาศักยภาพและตอบสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคล

2.3 จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้สื่อนวัตกรรมที่เหมาะสมที่สุดกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อให้นักเรียนจะได้แสดงพฤติกรรมตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการวัดมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนในชุมชนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เกวลิน บุญทวี.(2554).ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยโสธร.วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ :สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2546).กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการ
ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- ณัฐพล โยธา.(2557).การพัฒนาโปรแกรมฝึกวินัยในตนเองด้วยทฤษฎีจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2557(ฉบับพิเศษ), 179-193.
- ดวงเดือน พันธมนาวินและคณะ. (2530).ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ : การวิจัยและพัฒนาบุคคล.
กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันันตพัฒน์บริหารศาสตร์.
- นิตยา กระชับกลาง.(2551).การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถทางภาษาตาม
แนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ที่สอดคล้องสมองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม.
- บุญเลิศ แก้วอ่อนเรือน.(2553).ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตพื้นที่
การศึกษาศงขลา.วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เมธาวดี สังขะมาน. (2548).ตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟัน
อุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่4จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2547.
วิทยานิพนธ์. กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วราภรณ์ โพธิ์ศรีประเสริฐ. (2545).การพัฒนาโปรแกรมการปรับปรุงการพูดสำหรับครูปฐมวัย
โดยใช้เทคนิคการละคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,กรุงเทพฯ.
- สรรรัตน์ ห่อไพศาล. (2544).พัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน.วิทยานิพนธ์คด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพฯ.
- สุดาเรศ แจ่มเดชะศักดิ์.(2543).การพัฒนาโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
โดยใช้แนวการสอนแบบผูกเป็นเรื่องราว. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ.
- สุรินทร์ ภัคดีวุฒิ. (2556).การพัฒนาโปรแกรมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ของครู.โรงเรียนมัธยมศึกษา.วิทยานิพนธ์. กศ.ด., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
มหาสารคาม.

สุนิธร สีอ่อน.(2555).การพัฒนาโปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ปรินทูนินพจน์ กศ.ม.,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

Mischel, W. (1974).*Process in Delay of Gratification in Advance in Experimental Social Psychology*. New York : Academic Press.